

DOM PROTZENA

Ta wybudowana w 2 ćwierci XV wieku kamienica pozostaje dziś jednym z najcenniejszych przykładów budownictwa późnośredniowiecznego. Składała się z wysokiej części parterowej oraz trzech lub czterech poziomów magazynowych. Jest to jeden z sześciu domów pozostałych przy dawnej ulicy Wielkomłyńskiej (obecnie Kazimierza Wielkiego) po pożarze miasta z 7 października 1635 roku. W przyziemiu wymurowano uskokowy, ostrołukowy portal przesunięty względem osi fasady w stronę północną (w lewo), zaopatrzony w przyłuczach w dwie blendy kołowe. Profil portalu wykonano z trójlistnych, glazurowanych kształtek, do których analogii można dopatrzeć się w kościele Mariackim. Pięcioosiowy szczyt kamienicy, mógł mieć pierwotnie formę attyki. W polach pomiędzy profilowanymi w narożach lizenami wkomponowano blendy zwieńczone wimpergami, zachowanymi obecnie w dwóch polach. kształt blendy zaczerpnięto zapewne z wieży północnej kolegiaty. Szczyt kamienicy przebudowany został jeszcze w XVI wieku. Wtedy obniżono dwa skrajne pola modyfikując kształt blendy i usuwając wimpergi, a dodano wolutowe spływy, wykonano nowe zwieńczenia lizen oraz zmieniono wimpergowe zwieńczenie blendy centralnej z trójkątnej na półokrągłą. Podczas remontu budynku, w którym siedzibę ma Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego pomiędzy oknami pierwszego piętra na osi portalu pod warstwą tynku odsłonięto późnogotycki kafel wnękowy z przedstawieniem Grupy Ukrzyżowania (ukrzyżowany Chrystus w asyście Marii i św. Jana). Obecnie w tym miejscu znajduje się jego kopia. Oryginał eksponowany jest na wystawie stałej w Bastei. Przed portalem oryginalnie znajdować musiała się zapewne drewniana kłapa, którą w razie potrzeby podnoszono i opuszczano towary do piwnic prosto z ulicy. Przed wojną na parterze kamienicy mieściła się restauracja. Kamienica uległa zniszczeniu w 1945 roku. Zachowały się mury obwodowe i fasada, dzięki czemu podjęto decyzję o jej odbudowie prowadzonej w latach 1957-1959.